

Fra forhandlingsavdelingen

ABC om arbeid etter fylte 67 år

Karsten Kragh Langfeldt

Hva er egentlig forskjellen på alderspensjon og tjenestepensjon, og hva innebærer den mye omtalte «arbeidslinja»? Hvor mye kan man tjene etter fylte 67 år uten å få trekk i pensjonene? Forhandlingsavdelingen svarer.

I POSE OG SEKK: Ingen grunn til bare å sitte på benken. Etter pensjonsreformen kan psykologer arbeide fullt i egen privat virksomhet fra fylte 67 år og samtidig få full alderspensjon fra både folketrygden og offentlig tjenestepensjonsordning. Foto: YAY Micro

Det har i de siste årene vært flere endringer i folketrygdlovens regler om inntektsprøving av folketrygdpensjonen for alderspensjonister mellom 67 og 70 år. Hensikten med endringene har vært å stimulere eldre til å stå lenger i arbeid, også kalt «arbeidslinja». Endringene har også sammenheng med pensjonsreformen som skal gjelde fra 2011. Denne skal stimulere folk til å stå lenger i arbeid mot å få høyere årlig pensjon, men legger også til rette for at den enkelte kan velge å ta ut alderspensjon allerede fra fylte 62 år.

Alderspensjon fra folketrygden

Da *pensjonsalderen* ble senket fra 70 til 67 år i 1973 (aldersgrensen er fortsatt 70 år for de fleste arbeidstakere), ble det samtidig innført regler om inntektsprøving av pensjonen for personer mellom 67 og 70 år. Det betyr at folketrygdpensjonen ble avkortet dersom pensjonisten hadde inntekt over gitte nivåer. Reglene for inntektsprøving har siden 1973 blitt endret flere ganger. Fra 1. januar 2002

og frem til 31.12.2007 kunne pensjonister mellom 67 og 70 år ha pensjongivende inntekt inntil to ganger folketrygdens grunnbeløp (G) uten avkorting av pensjonen. Eventuell inntekt over 2 G (som illustrasjon: 2 G var pr. 1.5.2008 kr. 140 512) medførte at pensjonen ble redusert med 40 prosent av den overskytende inntekten. Pensjonister over 70 år har hele tiden kunnet ha inntekt uten avkorting av pensjonen.

Arbeidsinntekt fra privat sektor får ikke betydning for tjenstepensjonen, verken fra SPK, KLP eller andre offentlige pensjonskasser

Fra 1.1.2008 og frem til 1.1.2010 har reglene for inntektsprøving gradvis blitt utvidet til å gjelde alle aldersgruppene mellom 67 og 70 år. Fra 1.1.2010 kan nå alle alderspensjonister fra 67 års alder få utbetalt full pensjon ved siden av arbeidsinntekten. Dette gjelder uavhengig om inntekten er fra arbeid i offentlig eller privat virksomhet.

Det opptjenes pensjonspoeng på vanlig måte av den inntekten pensjonisten har i de årene vedkommende fyller 67, 68 eller 69 år. Disse pensjonspoengene inngår i beregningsgrunnlaget for alderspensjonen fra fylte 70 år. Fra og med det kalenderåret da vedkommende fyller 70 år, fastsettes det ikke pensjongivende inntekt og pensjonspoeng.

Tjenstepensjon

Alderspensjonen som nevnt over må ikke forveksles med pensjon fra tjenstepensjonsordninger. Dette er pensjon opptjent gjennom arbeidsforholdet, hvor pensjonens størrelse blant annet er basert på tjenestetid, stillingsstørrelse og sluttlønn.

I de offentlige tjenstepensjonsordningene vil tjenstepensjonen fra for eksempel Kommunal Landspensjonskasse (KLP) eller Statens Pensjonskasse (SPK) som hovedregel bli redusert dersom man har inntekt i tillegg til tjenstepensjonen. SPKs regler for slik avkorting skiller seg noe fra reglene hos KLP og de øvrige offentlige pensjonskassene. Arbeider du for en arbeidsgiver med offentlig tjenstepensjonsordning som medfører innmelding i pensjonsordningen, vil du få redusert alderspensjonen fra pensjonsordninger tilsluttet KLP og øvrige offentlige pensjonskasser. Det samme gjelder dersom du har en delvis alderspensjon, og økt arbeidsinntekt medfører økning i den medlemspliktige stillingen. For å unngå innmelding i pensjonsordningen som fører til avkorting av tjenstepensjonen dersom du har inntekt i tillegg til tjenstepensjonen, må du arbeide mindre enn 168 timer i kvartalet. Det tilsvarer 14 timer i uken. Dette gjelder også om du har passert aldersgrensen på 70 år.

I SPK vil tjenstepensjonen ikke bli redusert dersom inntekten av ekstraarbeidet ikke overstiger kr 160 pr. time, såkalt pensjonistvilkår. Men all annen inntekt fra arbeid i virksomheter tilsluttet offentlige tjenstepensjonsordninger vil hovedsakelig trekkes fra tjenstepensjonen fra SPK. Dette gjelder også etter fylte 70 år.

Imidlertid er det slik at arbeidsinntekt fra privat sektor *ikke* får betydning for tjenstepensjonen, verken fra SPK, KLP eller andre offentlige pensjonskasser. Begrepet privat sektor dekker i denne sammenhengen virksomheter som ikke er tilsluttet offentlige tjenstepensjonsordninger. Psykologer kan altså for eksempel arbeide fullt i egen privat virksomhet fra fylte 67 år og samtidig få full alderspensjon fra både folketrygden og offentlig tjenstepensjonsordning.

Begrensede sykepengerettigheter

Parallelt med at inntektsprøvingen for alderspensjonister mellom 67 og 70 år er blitt avvirket, har denne gruppen fått en begrenset rett til sykepenger. I henhold til folketrygdloven § 8–51 har arbeidstakere mellom 67 og 70 år som mottar alderspensjon, rett til sykepenger inntil 60 sykepengedager (ikke lørdager og søndager). Denne rettigheten forutsetter imidlertid en inntekt på minst 2 G. Arbeidsgiverperioden på 16 kalenderdager kommer i tillegg til de nevnte 60 dagene. På vanlig måte bortfaller sykepengerettighetene fra fylte 70 år. Sykepengegrunnlaget fastsettes ut fra den inntekten som vedkommende har i tillegg til pensjonen. Antallet sykepengedager for denne gruppen arbeidstakere skiller seg altså vesentlig fra de vanlige reglene, som sikrer sykepenger i inntil ett år (248 dager).

I Psykologforeningens forhandlingsavdeling har vi erfart at ikke alle arbeidsgivere er klar over denne vesentlige forskjellen i antall sykepengedager. Vi oppfordrer derfor arbeidstakere i alderen 67 til 70 år med alderspensjon som blir sykemeldt til å gjøre arbeidsgiveren oppmerksom på de nevnte begrensningene i sykepengerettighetene. Slik unngår man eventuelle pengekrav fra arbeidsgiver i ettertid med påstand om for mye utbetalt lønn ved sykefraværet. Denne problemstillingen er relevant der arbeidsgiveren betaler sykelønn til arbeidstakerne mot at NAV refunderer sykepenger til arbeidsgiveren. I offentlig sektor er det også slik at en arbeidstaker er sikret full lønn i den tiden vedkommende har rett til sykepenger fra folketrygden. De vanlige reglene for opptjening av nye sykepengerettigheter gjelder også for den nevnte gruppen alderspensjonister. Det vil si at nye sykepengerettigheter opptjenes dersom man har vært helt arbeidsfør i 26 uker etter at man sist mottok sykelønn/sykepenger.